

Věda jako bezprostřední vojenská síla

Vojenství představuje v současnosti jednu z významných oblastí, která ovlivňuje vědecké poznání. I když využívání vědy socialistickým vojenstvím nevyplyvá z vnitřní podstaty socialismu, ale je prvořadě odpovědí na zavlečení vědy do služeb imperialistického vojenství, vojenská síla socialistického státu a bojová síla armády jsou neodmyslitelně vázány na rozvoj a exploataci vědy socialistickým vojenstvím. V současnosti platí: Jestliže se věda stává ve vztahu k výrobě bezprostřední výrobní silou, potom ve vztahu k vojenství se aktivně mění v bezprostředního účastníka, v nejdůležitější sílu, která přímo určuje rozvoj vojenské techniky a celého vojenství.

Není vinou socialistických zemí, že jsou donuceny vnějšími okolnostmi, jmenovitě pak stále větším zneužíváním výsledků vědeckotechnického pokroku militaristickými, imperialistickými kruhy, využívat výsledků z vědeckého poznání v dvojí sociální úloze — při výstavbě socialismu i vojenské obraně socialistického společenství.

Už Engels důrazně připomínal: "...revoluce bude muset bojovat moderními válečnými prostředky a za pomoci moderního vojenského umění proti moderním válečným prostředkům a modernímu vojenskému umění." (Engels, B.: Možnosti války Svaté aliance proti Francii. Marx—Engels. Spisy, sv. 7, Praha 1959, s. 517.)

Sovětská vojenská věda považuje „vojenskou sílu“ za souhrn reálných mate-

riálních a duchovních možností společnosti, kterých využívá třída, stát k vedení války nebo k řešení jiných mezinárodních i vnitřních úkolů s použitím ozbrojené síly. Bezprostředně vyjadřuje vojenskou sílu a armáda státu, její schopnost být nástrojem politiky... Vojenská síla různých států samozřejmě nemůže být stejná, protože se jednotlivé státy liší sociálně ekonomickým a politickým zřízením, materiálním a duchovním potenciálem, množstvím a kvalitou lidských zdrojů, zbraní a bojové techniky, rozlohou území apod... Z hlediska struktury představuje vojenská síla systém ekonomických, vědeckých, sociálních, morálně politických a vojenských potenciálů země, státu, vojensko-politické koalice. Potenciál vyjadřuje kvantitativní a kvalitativní možnosti ekonomiky, vědy, sociálně politických a ideologických vztahů i ozbrojených sil státu, kterých je možné použít k vedení války. Realizované, v činnost uvedené možnosti státu, jsou nazývány činitelem." (Viz Válka a armáda. Praha 1979, s. 174, 180.)

V této souvislosti považují za nutné upozornit, že v marxistické literatuře se užívá kategorií vojenská síla státu a bojová síla ozbrojených sil. Bojová síla ozbrojených sil je výsledkem, koncentrovaným vyjádřením materiálních a duchovních možností, potenciálů země, státu, koalice — ekonomických, vědeckotechnických, vojenských a morálně politických.

Zamýšlíme-li se nad přeměnou vědy v bezprostřední vojenskou sílu, soustředí-

me pozornost na objasnění sociálně politických příčin tohoto procesu a na způsob, jímž věda ovlivňuje jednotlivé strukturální prvky vojensství.

Předem je nutné předeslat, že změny a rozvoj vojensství nejsou vyvolávány prvotně faktory vědeckotechnickými, ale sociálně politickými. Je to především sféra politiky, mocenskopolitických společenských vztahů, které v určující míře determinují vývoj vojensství a za určitých podmínek dávají i mocné impulsy k orientaci a angažovanosti vědy ve sféře vojensství.

Věda, která vytváří předpoklady pro emancipaci lidí od otročké závislosti na nepoznaných, nekontrolovatelně, živelně a často i katastroficky působících přírodních a v třídně antagonistické společnosti i sociálních silách, současně jako významný nástroj reakčních společenských tříd přispívá k různým projevům odlidštění a antihumánním jevům.

Hloubka a sociální nesmiřitelnost třídních protikladů, které jsou příznačné pro sociální realitu imperialistického stadia kapitalismu, prohlubuje v kapitalismu dramaticky protikladné sociální funkce vědy, obecně humánní a třídně zvláštní, antihumánní.

Proto ani dnes neztratila nic ze své platnosti Marxova slova o kapitalistické exploataci vědy a techniky: „Vítězství na poli dovednosti jakoby byla vykoupěna ztrátou charakteru. Zdá se, že tou měrou jak si lidstvo podrobuje přírodu, stává se člověk otrokem druhých lidí nebo své vlastní špatnosti. Dokonce i čisté světlo vědy, jak se zdá, není schopno svítit než na temném pozadí nevědomosti. Všechny naše vynálezy a všechny pokroky nemají zřejmě jiný výsledek, než že obdařují materiální síly duševním životem, zatímco lidský život ohlupují na materiální sílu.“ (Marx, K.: Reč na jubilejní slavnosti listu Peoples Paper. Marx—Engels. Spisy, sv. 12, Praha 1982, s. 30.)

Věda a vědeckovýzkumná činnost představují v současnosti významné sociální jevy, které se podílejí na sociálních zápasech národního i internacionálního charakteru.

Na jednání XXVI. sjezdu KSSS L. I. Brežněv připomenul: „O velkém významu vědy není třeba nikoho přesvědčovat... budovat novou společnost bez vědy je prostě nemyslitelné.“ (XXVI. sjezd KSSS, Praha 1981, s. 44.) Tento závěr se plně vztahuje i na obranu socialistických vyvozeností.

Uměrně dosaženému stupni svého vývoje se dostává v průběhu dějin věda

z okrajové společenské záležitosti do samotného centra ekonomicky a politicky vládnoucích tříd.

Zejména nástup buržoazního novověku zbavil vědu a vědeckovýzkumnou činnost její zdánlivé sociální indiferentnosti, neutrality a neangažovanosti a ve stále větší míře ji zapojil do služeb zhodnocování a expanze kapitálu.

Světovou proletářskou revolucí vyvolaná nová sociálně politická realita ve světě velmi podstatně ovlivnila vzájemný vztah protikladných funkcí vědy v současnosti.

Vědeckotechnický rozvoj plní v současném třídně rozděleném světě, v jeho protikladných společenských systémech, rozpornou úlohu. Výsledky vědeckotechnického pokroku mohou využít pokrokové třídy v zájmu a ku prospěchu lidstva, ale v míře o nic menší je mohou zneužít jejich třídně egoistické reakční síly proti samotnému lidstvu.

Kapitalistický společenský systém podrobil vědu své sociální kontrole, přeměnil ji v bezprostřední sílu ve službách kapitálu, zmonopolizoval vědu a její výsledky, podřídil ji buržoazní třídě, politické, ekonomické a vojenské elitě moci.

Exploatace, využití vědeckotechnického rozvoje v intencích zhodnocování kapitálu a realizace maximálních zisků, přeměna vědeckotechnického pokroku v prostředek intenzivnějšího vykořisťování a zotročování pracujících, není dnes jediným cílem, který buržoazie sleduje. K tomu snažení se přimyká neméně závažný třídní zájem: zneužití vymožeností vědy a techniky k znovuoživení někdejšího mocensko-politického postavení kapitalistického systému ve světě a zabránění jeho revolučního odstranění.

Výsledky vědeckého poznání jsou totiž použitelné nejen v různých oblastech společenské praxe, ale i v protikladných společenských soustavách, nežádka k zásadně protikladným sociálně politickým, třídním cílům. Vše závisí na tom, v čí ruce se věda nachází, které třídy a k jakým účelům ji používají.

Věda jako nástroj v rukou doživajících reakčních tříd a jejího společenského systému je nucena plnit antihumánní poslání — zabránit sociálnímu pokroku. Ve službách socialistických zemí přispívá k třídní i lidské emancipaci, k paralyzování vlivu reakčních a kontrarevolučních sil, které ohrožují svou politickou existenci nejen nejpokrokovější společenský systém, ale koneckonců existenci lidského rodu vůbec.

V podmínkách socialistické společnosti se poprvé v dosavadních dějinách v pra-

vém slova smyslu začíná věda ve stále větším rozsahu podílet na tvorbě sociálně nejpokrokovější, nejspřavedlivější a nehumánnější společnosti. Postupně je tak v praxi uskutečňován kategorický imperativ, který vyjadřuje základní ideu marxistických stran — spojit vymoženosti vědeckotechnického pokroku s přednostmi socialistického společenského systému.

Značně zvětšený akční rádius a účinnost sociálního působení vědy v životě dnešních společností s veškerou naléhavostí vyžadují osvobodit vědu z pout a zajetí třídního egoismu, jak jsme toho svědky v buržoazní společnosti, a dát vymoženosti vědeckotechnického pokroku do rukou pokrokových sil a společenských systémů. V současnosti jedině dělnická třída může přeměnit vědu z nástroje třídního panství v lidovou sílu.

Vzhledem k možnosti třídního zneužití vědy reakčními společenskými třídami, např. k antihumánním a kontrarevolučním cílům, nezbyvá progresivním třídám a společenským zřízením i s využitím vědy zkřížit, paralyzovat a znemožnit záměry reakčních sil.

Spojení vědy s vojenstvím představuje proces, v němž můžeme nalézt určitá vývojová stadia. Spojení vědy s vojenstvím nebylo v minulosti přímé, bezprostřední ani nikterak významné. Vojenství se po převažující část své historie rozvíjelo především v důsledku hromadění empirických poznatků, než využíváním poznatků vědeckých.

Vztahy mezi vědou a vojenstvím se „historicky rozvíjely a procházely určitými konkrétními historickými etapami. Jestliže v prvním období se vědecké poznatky využívaly v zájmu rozvoje vojenství ojedinelé, potom v současné době jsou prakticky všechny prvky bojové síly ozbrojených sil ztělesněním vědeckých poznatků“ (Bondarenko, V. M.: Soudobá věda a rozvoj vojenství. Praha 1978, s. 29.)

Vojenství v předkapitalistických třídních formách nedorostlo k využívání přírodních a technických věd. Kromě toho neexistovala ani naléhavá sociální potřeba urychlování vývoje vojenství prostřednictvím vědy. V neposlední míře ani dosažený stupeň v rozvoji vědy neumožňoval výrazněji ovlivňovat vojenství.

Z toho vyplývá, že věda nebyla v dosavadních dějinách vojenství bezprostřední vojenskou silou státu, vojenskopolitických koalic. V minulých epochách vojenství, zejména vojenství manufakturního, převážně okrajově, často nahodile, sporadicky a značně zprostředkovaně ovlivňovala vývoj vojenství. Skromných výsledků

vědeckého poznání se využívalo zpravidla dodatečně, s nemalým časovým odstupem a v omezené míře pro potřeby vedení ozbrojeného zápasu.

První známky obratu v tomto směru signalizuje nástup buržoazní civilizace, zejména pak přechod kapitalismu do svého nejvyššího vývojového stadia — imperialismu. Nebývalé zostření sociálních antagonismů, které svědčí o tom, že buržoazní společnost je těhotná válkami různého sociálně politického charakteru, revolucemi i kontrarevolučními povstáními, rozkladem a destabilizací ekonomického a politického panství imperialistické buržoazie, nutí buržoazii upevňovat své postavení prostřednictvím militaristické exploatace přírodních, technických, posléze i společenských věd.

Jinými slovy řečeno, impulsy k angažovanosti vědy v buržoazním vojenství nemají svůj prvořadý zdroj a původ v rozvoji vědeckého poznání samotného, ale v určující míře v nebývalém zkomplikování buržoazních poměrů v národním i celosvětovém měřítku, k němuž postupně došlo na přelomu 19. a 20. století. Nelitostný konkurenční boj, ekonomická a politická expanze monopolistické buržoazie, které trvají prakticky po naše dny, vede k militaristickému zneužívání výsledků vědeckého poznání imperialistickou buržoazií.

Vzhledem k tomu, že právě v tomto období radikalizace buržoazních poměrů vyúsťuje v postupný revoluční přechod od kapitalismu k socialismu, přisuzuje buržoazie vědě novou sociální úlohu: stůj co stůj zabránit, ztížit a v konečných cílech i kontrarevolučně zvrátit socialistické revoluční změny ve světě.

Angažovanost vědy v buržoazním a socialistickém vojenství, jevově se nikterak navzájem v ničem neodlišují, plní ve své podstatě diametrálně protikladné sociálně politické funkce.

Zamýšlíme-li se nad přeměnou vědy v bezprostřední vojenskou sílu, musíme vycházet z poznání, že věda představuje celistvý, mnohostranný sociální jev. Přinejmenším nesmíme ztratit ze zřetele tyto základní strukturální prvky vědy: společenskou praxí verifikovaný systém pravdivých poznatků a výpovědí o objektivní realitě; vědeckou poznávací aktivitu, která využívá vědeckých — experimentálních a logických metod, postupů a operací; vědeckovýzkumnou a experimentální institucionální základnu, o níž se soudobá věda opírá a na níž spočívá.

Vzájemný vztah vědy a vojenství nemůžeme chápat zjednodušeně jako vztah

mezi teorií a praxí. Věda, v níž by nebyla, byt ve zobecněné formě přítomna praxe, neexistuje. Stejně tak neexistuje praxe, v níž by nebyla zastoupena v té či oné míře a podobě teorie. Vojenství představuje kategorii, která zahrnuje celou řadu jevů a procesů. Mají jak teoretický, tak praktický charakter.

Konstatujeme-li, že věda se stává bezprostřední vojenskou silou, máme na mysli skutečnost v podobě existence kolem 2000 speciálních vědních oborů, z nichž se každý může nacházet v bezprostředním, popřípadě zprostředkovaném vztahu k různým prvkům a stránkám vojenství.

Přeměna vědy v bezprostřední vojenskou sílu se vyznačuje tím, že z počátku jsou do tohoto procesu vtaženy především technické vědy, v dalším vývoji vědy přírodní a posléze i vědy společenské. Přitom se okruh speciálních technických, přírodních a společenských věd, angažovaných na rozvoji vojenství, stále více rozšiřuje.

Dějinné zkušenosti ukazují, že úměrně tomu, jak vzrůstala úloha vojenství v životě společnosti při řešení sociálních antagonismů, i tomu, jak se vojenství stávalo univerzálnějším jevem spjatým s různými stránkami společenského života, rozšiřoval a stále více se rozšiřuje okruh vědních disciplín přímo, popřípadě zprostředkovaně angažovaných na rozvoji soudobého vojenství.

Vojenství, a v jeho rámci i válečná činnost, bylo a je od samotného počátku spojeno se zhotovováním a využíváním specifických nástrojů — zbraní a vojenské techniky, určených v třídně antagonistické společnosti k násilnému řešení sociálních konfliktů, které nezřídka vyúsťuje v násilné podmaňování člověka člověkem, třídy třídou, národa národem.

Vznik těchto prostředků násilné aktivity byl produktem zpřemětnění, materializace rodících se a rozvíjejících se bytostných sil člověka, výsledkem nikoli teoretického, vědeckého poznání, ale převážně empirických poznatků, kumulovaných po celá tisíciletí a předávaných z generace na generaci.

Po celá tisíciletí docházelo ke zhotovování, zdokonalování a vynalézání nových účinnějších prostředků sociálního násilí bez spolupřispění vědy a vědeckého poznání. Technický pokrok v této oblasti byl v podstatě míře dílem empirických poznatků a praktických zkušeností uživatelů zbraní a ostatní vojenské techniky. Nicméně i touto cestou docházelo k umělému prodlužování, zdokonalování a násobení omezených fyzických možností a schopností bojovníků.

Tato vývojová tendence zdokonalování zbraní a vojenské techniky byla do jisté míry příznačná i relativně postačující pro epochu manufakturního vojenství, které se opíralo o jednoduché palné zbraně.

Přechod vojenství do své technologicky vyšší vývojové fáze — strojově mechanizovaného vojenství a dnes i vojenství, které využívá v hojné míře principu automatizace, nebyl a není realizovatelný bez spolupřispění a rozsáhlého využívání výsledků vědeckého poznání.

Válečné stroje, automatizované zbraňové komplexy, nové generace zbraní a složité vojenské techniky jsou výsledkem materializace, zpřemětnění výsledků vědeckého poznání v oblasti vojenství a jeho materiálně technické základny.

Je však třeba mít stále na zřeteli, že vědeckotechnický pokrok mohl a může vést k vzniku nových a nových generací zbraní a vojenské techniky jedině v důsledku orientace na vojenství ze strany subjektů politické moci.

Obdobně, jako v případě instrumentů sociálního násilí, i organizační struktura institucí sociálního násilí, metody a formy vedení ozbrojeného zápasu spočívaly v minulosti převážně na empirické základně než na vědeckém poznání.

Dnes se v oblasti vojenství stále výrazněji prosazují celospolečenské tendence, které provázejí vědu a vědeckovýzkumnou činnost jako je např.:

- nebyvalé tempo vznikání a kumulování vědeckých poznatků a objevů,
- prohlubující se proces diferenciací, ale i integrace ve vědě,
- těsnější vazby mezi vědou a společenskou praxí,
- přechod od individuální vědeckovýzkumné činnosti k vědeckovýzkumné činnosti kolektivní a interdisciplinární,
- přechod od extenzivního rozvoje vědy k rozvoji intenzivnímu aj.

Za základní rysy současných vzájemných vztahů mezi vědou a vojenstvím můžeme považovat:

- předstih vědy před vojenstvím,
- přeměnu vědy v bezprostřední a nejdůležitější faktor rozvoje vojenství,
- ovlivňování vojenství všemi existujícími vědními obory,
- ovlivňování vojenství jak aplikovaným, tak základním výzkumem,
- konstituování nového vztahu „od vědy k vojenství“ vedle tradičního vztahu „od vojenství k vědě“,
- vznik vojenské vědeckovýzkumné a výzkumné a vývojové základny atp.

Jestliže se angažovanost vědy ve sféře vojenství zpočátku týkala především při-

rodních a technických věd a projevovala se především v materiálně technické, předmětné základně vojenství, potom v posledních desetiletích se stáváme svědky integrace přírodních a technických věd se společenskými vědami. Výrazný obrat vědy k člověku, k lidskému činiteli, subjektivnímu faktoru soudobého vojenství, představuje jeden z příznačných rysů angažovanosti vědy v soudobém vojenství.

Efektivní exploatace věcné, materiálně technické základny vojenství, je nemyslitelná bez současného ovlivňování lidské složky vojenství společenskovo vědním poznáním. Přitom „lidskou složku vojenství“ chápeme v nejširším slova smyslu. Zahrnujeme do ní nejen „živou sílu“ a její fyzické, psychické, morální, volní a jiné kvality, ale i organizační strukturu armády, společenskou dělbu práce v armádním organismu, řízení a velení, výchovu a výcvik, způsoby a metody mírové i válečné praxe aj.

Ozbrojené síly se dnes nacházejí v takové etapě svého rozvoje, že jejich veškerá každodenní činnost, bojová a politická příprava, bojová pohotovost některých druhů vojsk a druhů ozbrojených sil, exploatace bojové techniky a výzbroje se může, vzhledem k jejich rozsahu a složitosti, efektivně uskutečňovat jen na vědeckém základě. Vojenství bez vědy a bez využití jejích nejnovějších úspěchů již nemůže existovat nejen v období války, ale i v každodenním životě.

Teprve od tohoto okamžiku, kdy věda ovlivňuje v jednotě předmětnou a lidskou složku vojenství, kdy se věda ztělesňuje nejen ve zbraních a ostatní vojenské technice, ale i v člověku, v jeho tvořivých schopnostech a činnosti můžeme vědu v plném slova smyslu považovat za bezprostřední vojenskou sílu.

Soudobé vojenství vyžaduje, aby úroveň a růst technické vybavenosti armády odpovídala i úroveň a růst intelektuální úrovně jejích příslušníků, má-li být efektivně exploatována materiálně technická potenciál ozbrojených sil.

Z toho vyplývá, že působení vědy na bojovou sílu ozbrojených sil se realizuje přes dva zprostředkující činitele — techniku jako materializovanou vědu a člověka, nositele vědy a uživatele výsledků vědeckého poznání v mírové a válečné praxi.

Uvádíme-li, že působení vědy na vojenství se prosazuje předmětnými, věcnými prvky vojenství i lidskými faktory, činiteli vojenství, musíme současně uvést, že ústřední nezastupitelné postavení při exploataci vědy ve vojenství zaujímá člo-

věk, oživující zpředmětněnou vědu — techniku i využívající výsledků vědeckých poznatků jako nástroje vojenské praxe.

Marxismu-leninismu je cizí absolutizace úlohy vědy, techniky a jejich nadřazování nad člověka. Naopak považuje vědu za produkt lidské práce, nástroj společenské praxe, i její významný aspekt.

Spojovacím článkem příslušníka armády s vědou je jak vojenská technika jakožto zpředmětněná, materializovaná věda, ale v nemenší míře i studium, vzdělávání, proces osvojování výsledků vědeckého poznání člověkem.

Ve vojenství využívá člověk výsledků vědy jak ve formě technických vymožeností, tak ve formě vědeckých poznatků, které ovlivňují vojenskou mírovou a válečnou praxi.

Efektivní využití vědy, zhmotněné ve vojenské technice, závisí především na „investicích“ vložených do kultivace bytostných sil, na schopnostech, vlohách, talentu, nadání člověka. Růstu technické vybavenosti armády musí odpovídat i růst kulturně technické, intelektuální a morálně politické připravenosti příslušníků armády.

Z tohoto důvodu se dnes stává naléhavý požadavek — zprostředkovávat vědecké poznatky, učit člověka samostatně si osvojovat poznatky i pěstovat schopnost využívat jich v praxi.

Proto v současnosti v podmínkách armády s veškerou naléhavostí platí Leninův požadavek „...aby vědění u nás nezůstávalo mrtvou literou nebo módní frází...“, aby vědění opravdu proniklo lidem do krve, aby se plně a opravdu stalo nedílnou součástí jejich života“. (Lenin, V. I.: Raději méně, ale lépe. Spisy, sv. 33, Praha 1955, s. 488.)

Věda jako bezprostřední vojenská síla nepředstavuje nějaký samostatný prvek v rámci vojenství. Naopak je přítomna a zhmotněna ve vojenské technice, prolíná kulturně technickou úroveň, vzdělávání příslušníků armády i jejich veškerou mírovou a válečnou praxi.

Přeměna vědy v bezprostřední vojenskou sílu však nikterak neznamená, že věda pozbývá charakteru relativně samostatného sociálního jevu, že se rozplynula ve věcných a lidských prvcích vojenství. I v podmínkách vědeckotechnické revoluce platí, že bez využití výsledků vědeckého poznání, bez zavedení a aplikace výsledků vědy do vojenské mírové a válečné praxe není a nemůže být proces přeměny vědy v bezprostřední vojenskou sílu završen.

Často se jednostranně zdůrazňuje, za co všechno „vděčí“ vojenství vědě. Méně pozornosti je však věnováno zpětné vazbě mezi vojenstvím a jeho vlivem na rozvoj vědy. Věda nejen působí na vojenství, ale je současně i sama zpětně vojenstvím ovlivňována. Změny, které vyvolává věda ve vojenství, se dotýkají nejen vědeckotechnického pokroku ve vojenství, ale vědeckotechnického pokroku všech oblastí společenského života.

Vědeckotechnický pokrok ve vojenství nemůžeme považovat jednoznačně za jedno z kritérií sociálního pokroku, jestliže jej imperialistické a militaristické kruhy všemožně orientují a využívají ve službách sociální kontrarevoluce proti sociální revoluci.

Vědeckotechnický pokrok ve společnosti vůbec a ve vojenství zvláště se může stát progresivním společenským činitelem ne v jakýchkoli společenských vztazích, ale jedině v takových, kde v čele společnosti stojí politický subjekt bytostně zainteresovaný na revolučním přetváření sociální reality.

Existující vojenskopolitická situace vyžaduje od socialistických států, aby věnovaly maximální pozornost přesnému prognózování charakteru možné příští války, včetně inovací ve vědeckotechnickém vybavení imperialistických armád i změn jejich organizační struktury. Do té doby, dokud nebude dosaženo podstatnějších výsledků na poli všeobecného odzbrojení, je neprodleně nutné využívat vědeckých a technických poznatků v socialistickém vojenství.

Strategický cíl, sledovaný komunistickými stranami v socialistických zemích ve vědeckovýzkumné oblasti, tj. plně využít všech možností vědeckotechnického pokroku k soutěži se světovým kapitalistickým systémem a k zajištění obrany světového socialistického systému před imperialistickou agresí, nachází v podmínkách socialistické armády své vyjádření v požadavku trvalého zvyšování bojové síly armády prostřednictvím jejího vybavování nejmodernější vojenskou technikou, uplatňováním závěrů marxisticko-leninské vojenské vědy v bojové i politické přípravě, zvyšováním vědeckotechnické

úroveň kádru a mistrným ovládáním soudobé vojenské techniky.

Cím všestranněji a intenzivněji bude pokračovat organické spojení vymožeností vědeckotechnického rozvoje s přednostmi socialistického společenského systému, tím více bude zužován prostor pro zneužití vymožeností vědy a techniky kapitálem k destruktivním, kontrarevolučním a antihumánním cílům.

Země socialistického společenství v žádném případě nepovažují za společensky žádoucí stav, jestliže se vinou imperialistické buržoazie ve stále větším rozsahu využívá vědy v úloze vojenské síly států a vojenskopolitických koalic.

Spirála zbrojení iniciovaná a stupňovaná imperialistickými státy, umožněná mimo jiné vědeckotechnickým pokrokem, vyvolává tomu odpovídající nezbytnou reakci zemí socialistického společenství. V důsledku toho jak bylo zdůrazněno na XXVI. sjezdu KSSS: „Vzniká jakýsi začarovaný kruh, kdy akce jedné strany vyvolávají protiakce druhé strany.“ (XXVI. sjezd KSSS, Praha 1981, s. 30.)

Mírová iniciativa, s níž opětovně přichází Sovětský svaz na XXVI. sjezdu KSSS, usiluje mj. rozetnout výše uvedený začarovaný kruh. Jiné, rozumnější, schůdnější cesty dnes ani v budoucnosti není a nebude. „Pokoušet se porazit jeden druhého v závodech ve zbrojení a počítat s vítězstvím v jaderné válce je nebezpečné šilenství.“ (Tamtéž, s. 24.)

Mírové návrhy XXVI. sjezdu KSSS směřují proti tomu, aby věda a vědeckotechnický pokrok vystupovaly v úloze bezprostřední vojenské síly. Směřují k tomu, aby věda a vědeckotechnický pokrok plnily naopak co neúčinnější úlohu bezprostřední výrobní síly, úlohu prostředku boje proti nemocem, hladu, hledání nových druhů energie, surovin, ochrany životního prostředí aj. „Bude-li mír, dokáže tvůrčí energie národů s využitím poznatků vědy a techniky jistě vyřešit problémy, které dnes znepokojují lidi... Ukazatelem cesty k zítřku nesmějí být přípravy na válku, které odsuzují národy k nesmyslnému mrhání materiálním i duchovním bohatstvím, nýbrž upevňování míru.“ (Tamtéž, s. 31–32.)